

# РАЦИОНАЛИЗАТОРЛИК ТАКЛИФИ БЎЙИЧА АРИЗА

УАТ ЦРБ НГМК бошлиғига Мавлонов Ш.М.га

Таб. №	Муаллифнинг фамилияси, исми, отасининг исми	Иш жойи	Лавозими	Маълумоти	Туғилган йили
[Сизнинг таб.№]	[Сизнинг Ф.И.О.]	УАТ ЦРБ НГМК	[Сизнинг лавозимингиз]	[Сизнинг маълумотингиз]	[Туғилган йилингиз]

## АРИЗА

Қуйидаги номланиш остида таклифни кўриб чиқишни сўрайман:

«УАТ ЦРБ НГМК техник эҳтиёжлари учун ҳавода сув ажратиб олиш технологияси асосида ёпиқ ресиркуляция контури билан автоном сув таъминоти тизими»

## ТАКЛИФ ТАВСИФИ

### Таклифнинг долзарблиги ва асослилиги

2024 йил октябр ойида "Навоий" ЭИЗ зонасида "Аквадженика" россиялик компаниясининг қуруқ ҳавода ичимлик суви ажратиб олиш бўйича дунёда биринчи ўрнатмасининг муваффақиятли синовлари якунланди. Ўрнатма иссиқ қуруқ иқлим шароитида кунига 1000 литр сув ишлаб чиқариш унумдорлигини кўрсатди.

2025 йилда "Навоий" ЭИЗ зонасида йилига камида 500 та ўрнатма ишлаб чиқариш билан ўрнатмалар ишлаб чиқаришни бошлаш режалаштирилган, бу НГМК учун тоғ-металлургия саноатида ушбу технологияни жорий этишда пионер бўлиш учун ноёб имконият яратади.

Ўзбекистон Президенти 2024 йилни сув тежаш бўйича фавқулодда иш режимида ўтиш даври деб эълон қилди, бу ушбу таклифни НГМК нинг давлат сув тежаш сиёсатида содиқлиги намоёнлиги учун стратегик жиҳатдан муҳим қилади.

Ҳозирда УАТ ЦРБ НГМК кунига тахминан 2 тонна сув истеъмол қилади:

- Яшил қопламнинг суғориш-намловчи эҳтиёжлари
- Йирик юк кўтарувчи карер автосамосвалларининг агрегатлар ва тугунларини ювиш
- Ишлаб чиқаришнинг техник эҳтиёжлари

Мавжуд сув таъминоти тизими Амударё-Бухоро каналидан ОЭСВВС томонидан бошқариладиган кўплаб насос станциялари орқали қувурлар бўйлаб сув узатишга асосланган. Ушбу тизим қуйидагилар билан тавсифланади:

- Юқори эксплуатация харажатлари
- Ташқи инфратузилмага боғлиқлик
- Транспорт тизимида сув йўқотишлари
- Ишлатилган техник сувнинг ресиркуляцияси йўқлиги

### **Таклиф қилинадиган ечимнинг моҳияти**

Қуйидагилардан иборат автоном сув таъминоти тизимини жорий этиш таклиф қилинади:

1. **Ҳавода сув ажратиш ўрнатмалари** "Аквадженка" ёки Watergen типдаги кунига 2000-2500 литр унумдорликда
2. **Фiltrация тизими билан ёпиқ ресиркуляция контури**
3. **Техник сув учун тўплаш резервуарлари**
4. **Сув айланишининг автоматлаштирилган бошқарув тизими**

### **Тизимнинг техник тавсифи**

Таклиф қилинадиган ечимнинг асоси "Навоий" ЭИЗ зонасида синовдан ўтказилган "Аквадженка" технологиясини саноат қўлланилиши учун мослаштириш ҳисобланади:

#### **Ҳавода сув ажратиш блоки:**

- **Асосий технология:** "Аквадженка" (российлик ишланма, Ўзбекистонда синовдан ўтган)
- **Унумдорлик:** кунига 2500 л (ҳар бири 1000 л дан 2 та ўрнатма + заҳира)
- **Иш шароитлари:** ҳарорат  $-10^{\circ}\text{C}$  дан  $+70^{\circ}\text{C}$  гача, намлик  $4\text{ г/м}^3$  дан
- **Энергия истеъмоли:** 1 литр сувга 5-6 кВт·соат
- **Афзалликлар:** Қизилқум чўлининг ҳаддан ташқари қуруқ иқлимида ишлаш

#### **Ресиркуляция тизими:**

- Ишлатилган сув учун йиғувчи резервуарлар - 5000 л
- Кўп босқичли филтрация тизими (механик, кўмир, УВ-стерилизация)
- Тоза техник сув тўплаш баклари - 3000 л
- Сув узатиш насос станцияси - ҳар бири  $5\text{ м}^3/\text{соат}$  дан 2 та насос
- Сув сифатининг автоматик назорат тизими

### **Иш тамойили**

1. Ўрнатма ҳавода сув ажратади (кунига 2500 л)
2. Сув тўплаш бакига тушади
3. Тақсимловчи тармоқ орқали техник эҳтиёжларга сув узатиш

- 4. Ишлатилган техник сув йиғувчи резервуарларга тўпланади
- 5. Кўп босқичли тозалашдан ўтади
- 6. Тозаланган сув айланишга қайтади
- 7. Йўқотишлар атмосфера блокидан янги сув билан тўлдирилади

Лойиҳанинг стратегик афзалликлари

Давлат сиёсатига мувофиқлик:

- НГМК "Навоий" ЭИЗ зонасида муваффақиятли синовдан ўтган "Аквадженка" технологиясини жорий этган биринчи тоғ-металлургия корхонаси бўлади
- Президент томонидан эълон қилинган сув тежашнинг фавқулодда режимини қўллаб-қувватлаш намоёниши
- Маҳаллий ишлаб чиқарувчидан ускуналар сотиб олиш имкониати (2025 йилдан "Навоий" ЭИЗ зонасида)

Технологик етакчилик:

- Ҳаддан ташқари қуруқ ҳавода сув ажратишнинг дунёдаги биринчи технологиясини жорий этиш
- Ўзбекистоннинг бошқа корхоналари учун пилот лойиҳа яратиш
- Марказий Осиё ҳудудларига технологик ечимларни экспорт қилиш имкониати

Жорий этиш жойи

УАТ марказий таъмир базаси қуйидагига кенгайтириш имкониати билан:

- "Мурунгов" қаридаги транспорт сеҳи
- Тоғ ишларини механизациялаш сеҳи
- "Оуминзо-Амантой", "Балпантов-Тамдибулоқ", "Турбой" транспорт сеҳлари

ТЕХНИК-ИҚТИСОДИЙ АСОСЛАШ

Капитал харажатларни ҳисоблаш (янгиланган)

Номи	Сони	Бирлик нархи, \$	Сумма, \$
"А"			